

נתוני פשיעה מדווחת בערים המעורבות - חומר רקע לדיון הוועדה לביקורת המדינה בדוח ביקורת מיוחד בנושא שיטור ואכיפת החוק בערים מעורבות באירועי "שומר החומות"

מסמך זה מוגש לקראת דיון הוועדה לביקורת המדינה בראשות חבר הכנסת מיקי לוי בדוח ביקורת מיוחד בנושא שיטור ואכיפת החוק בערים מעורבות באירועי "שומר החומות". במסמך מוצג ניתוח נתונים על תיקי משטרה שנפתחו בישראל מתחילת שנת 2017 עד סוף אוגוסט 2022, ובפרט על תיקים שנפתחו בשל עבירות שבוצעו בערים המעורבות.

הנתונים שעליהם ביססנו את הניתוח נלקחו ממאגר סיכום כלל תיקי הפשיעה לפי אזור ורבעון, שמשטרת ישראל פרסמה באתר האינטרנט Data.gov.il.¹ נתונים אלו מתייחסים לתיקים שנפתחו בתקופה הנבחרת, לפי הרשות המקומית שבה בוצעה העבירה, ועיבודם מאפשר לנו לקבל התפלגות גאוגרפית של הפשיעה המדווחת בישראל. במסמך נתמקד בנתונים על תיקי משטרה שנפתחו בגין עבירות שבוצעו בערים המעורבות בישראל (לפי הגדרת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה): ירושלים, חיפה, לוד, מעלות-תרשיחא, נוף הגליל, עכו, רמלה ותל אביב-יפו.²

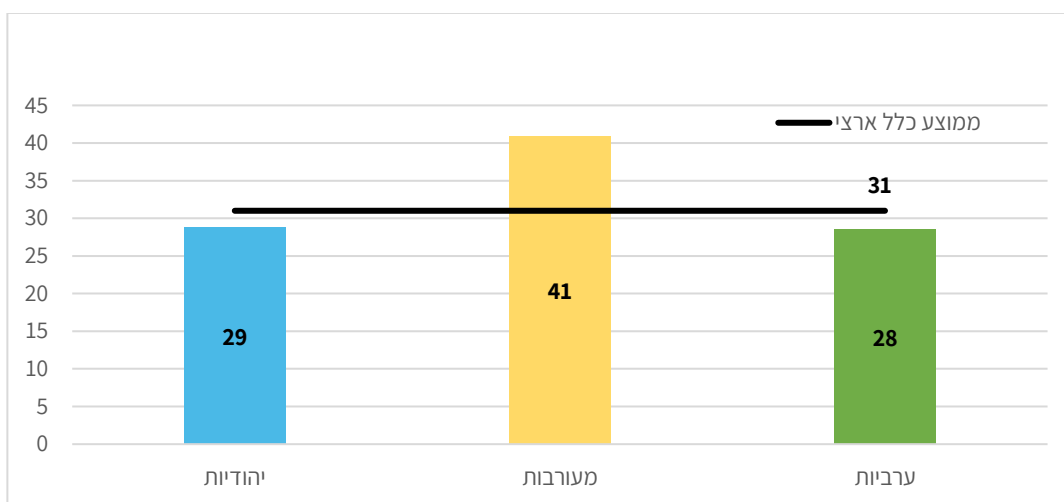
טרם הצגת הנתונים חשוב להעיר כמה הערות עליהם: ראשית, כאמור, המידע כאן מתייחס לפשיעה המדווחת למשטרה בלבד. עבירות שלא דווחו למשטרה אינן מקבלות ביטוי בנתונים, ואם יש בעיה של תת-דיווח נרחב, ייתכן הבדל ניכר בין נתוני המשטרה להיקף הפשיעה בפועל. שנית, הנתונים מתייחסים למקום שבו בוצעה העבירה, ולא למקום שממנו בא החשוד או הנילון בתיק. לפיכך, הנתונים משקפים את הפיזור הגאוגרפי של הפשיעה המדווחת, אך לא דווקא את הפיזור הגאוגרפי (קרי מקום המגורים) של מחוללי הפשיעה עצמם. שלישית ואחרון, הנתונים מתייחסים למספר התיקים שנפתחו במשטרה באותה תקופה, ולא למספר העבירות שבוצעו; אם יש יותר מעבירה אחת בתיק מסוים, הדבר לא יבוא לידי ביטוי בנתונים כאן.

¹ אתר Data.gov, נתוני פשיעה, סיכומי כלל תיקי הפשיעה לפי אזור ורבעון, כניסה: 9 בינואר 2023.

² הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מילון מונחים: יישוב מעורב, כניסה: 9 בינואר 2023. נוסף לערים האלה נכלל ברשימת היישובים המעורבים יישוב כפרי אחד, נווה שלום.

בערים המעורבות בישראל גרים כמעט שני מיליון איש.³ מתחילת ינואר 2017 עד סוף אוגוסט 2022 נפתחו במשטרת ישראל 463,239 תיקים בגין עבירות שבוצעו בערים האלה. **בתרשים 1** מוצג ממוצע שנתי של מספר התיקים שנפתחו בתקופה זו לכל אלף נפש, לפי סוגי הרשויות: רשויות יהודיות, רשויות מעורבות ורשויות ערביות. נוסף לכך, מוצג הממוצע השנתי הכלל ארצי (קרי בכל סוגי הרשויות יחד).⁴

תרשים 1: ממוצע שנתי של תיקים שנפתחו במשטרת ישראל מתחילת ינואר 2017 עד סוף אוגוסט 2022, לכל אלף נפש, לפי סוגי רשויות

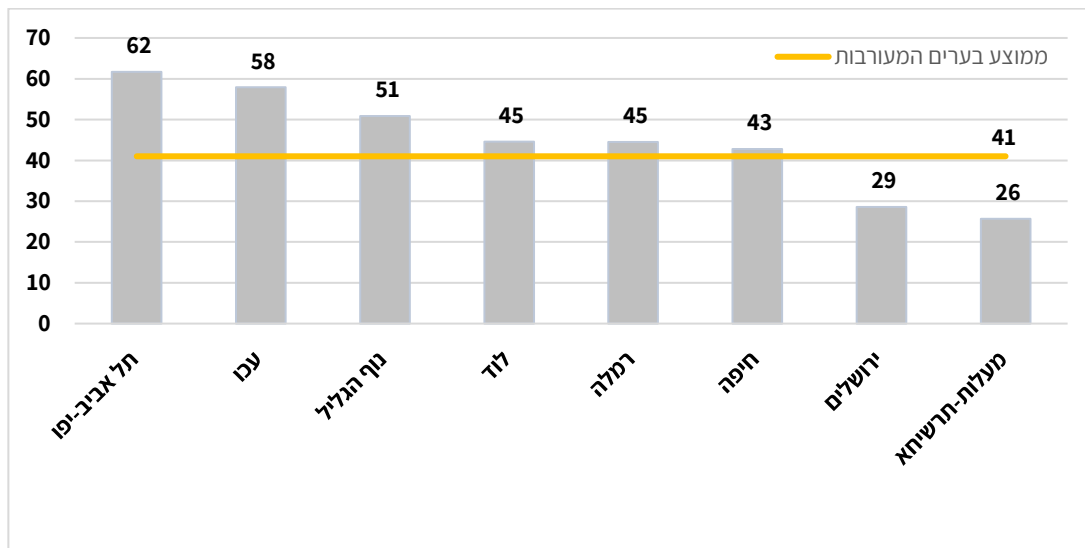
כפי שעולה מן התרשים, בתקופה הנדונה הממוצע השנתי של תיקים לאלף נפש שנפתחו מדי שנה ברשויות היהודיות דומה לממוצע התיקים שנפתחו ברשויות הערביות - 29 ו-28 תיקים לכל אלף נפש, בהתאמה. שיעורים אלו קרובים גם לממוצע הכלל ארצי, 31 תיקים לאלף נפש. לעומת זאת, ברשויות המעורבות הממוצע השנתי עמד על 41 תיקים לכל אלף נפש - גבוה מהממוצע הכלל ארצי. כאמור, נתונים אלו מתייחסים רק לפשיעה מדווחת, לכן אי-אפשר לקבוע אם ממוצע נמוך של תיקים מעיד על תת-דיווח או על היעדר אכיפה. כמו כן, יוזכר כי שיעור התיקים שנפתחו מתייחס למקום שבו בוצעה העבירה ולא למקום המגורים של החשוד, לכן עשוי להיות פער בין שיעורי הפשיעה המדווחת (המוצגים כאן) להיקפי העבריינות בקרב התושבים באותו מקום.

³ על פי נתוני הלמ"ס, בסוף שנת 2020 גרו בערים המעורבות (ירושלים, חיפה, לוד, מעלות-תרשיחא, נוף הגליל, עכו, רמלה ותל אביב-יפו) 1,970,174 אנשים. ראו: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, [קובץ הרשויות המקומיות בישראל - 2020](#), 14 ביולי 2022, כניסה: 9 בינואר 2023.

⁴ הממוצע הכלל ארצי אשר יוצג כאן מתייחס רק לתיקים על עבירות שבוצעו בתוך 255 הרשויות המאוכלסות בישראל. הוא אינו מתייחס לעבירות שבוצעו במועצה מקומית תעשייתית, באזור שאינו שייך לאף רשות או ביישוב פלסטיני. בנתוני המשטרה כ-91,000 תיקים סווגו כתיקים שנפתחו בתקופה על עבירות שבוצעו ב"יישוב פלסטיני", "מקום" או "מקום אחר" והם אינם מקבלים ביטוי כאן. במקביל, החישוב לאלף נפש הוא לפי נתוני אוכלוסייה ב-255 הרשויות האלה בסוף שנת 2020 אשר עמד על 9,223,432. ראו: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, [קובץ הרשויות המקומיות בישראל - 2020](#), 14 ביולי 2022, כניסה: 9 בינואר 2023.

בתרשים 2 מוצג ממוצע שנתי של מספר התיקים שנפתחו בכל אחת מן הערים המעורבות בנפרד לכל אלף נפש המתגוררים בכל אחת מהן מתחילת ינואר 2017 עד סוף אוגוסט 2022.

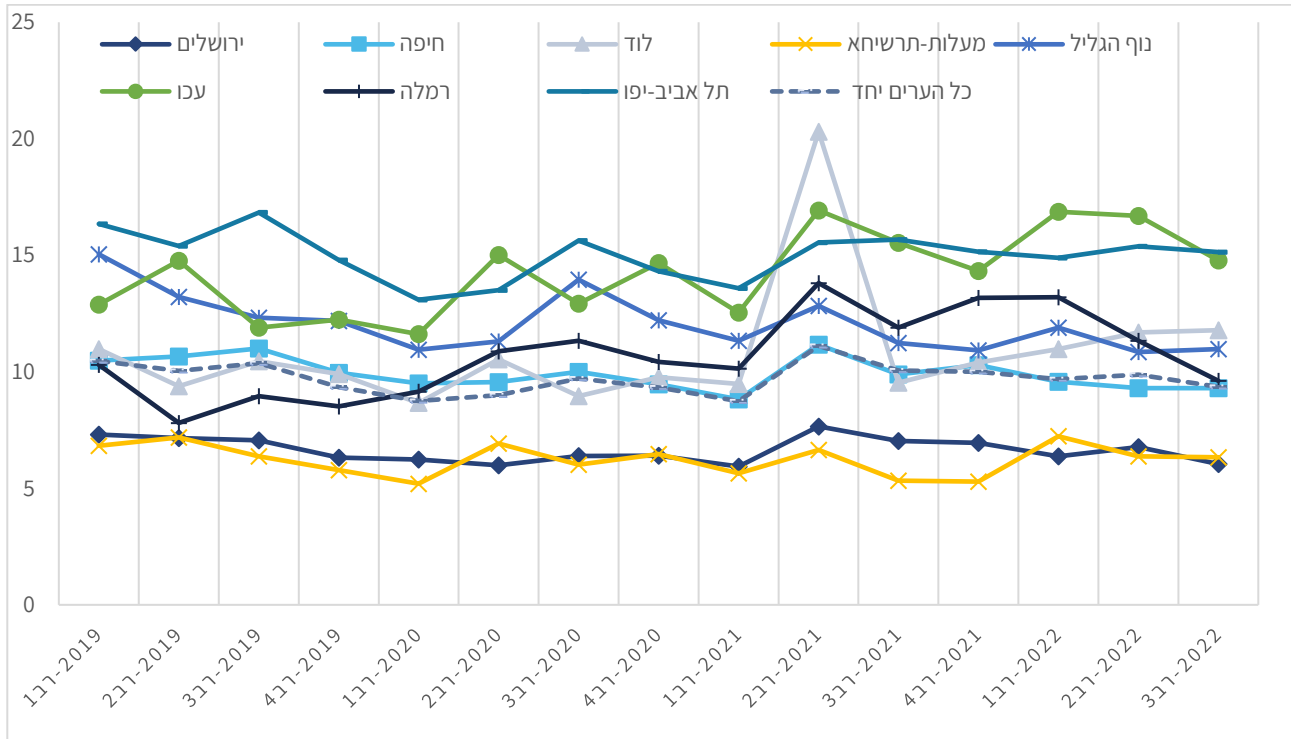
תרשים 2: ממוצע שנתי של תיקים שנפתחו במשטרת ישראל בערים המעורבות מתחילת ינואר 2017 עד סוף אוגוסט 2022 לאלף נפש, לפי עיר

כפי שעולה מן התרשים, מכלל הערים המעורבות הממוצע הגבוה ביותר של תיקים לאלף נפש נרשם בתל אביב-יפו – ממוצע של 62 תיקים בשנה לכל אלף נפש, בעכו – 58, ובבני ברק – 51; השיעורים הנמוכים ביותר נרשמו במעלות-תרשיחא – 26 ובירושלים – 29. כמו כן, רק בשתי הערים המעורבות האלה מספר התיקים שנפתחו נמוך מהממוצע הכללי ארצי (31).

אפשר לבחון את נתוני הפשיעה לא רק לפי המספר המצטבר של תיקים לכל התקופה, אלא גם על ציר הזמן; **בתרשים 3** מוצג מספר התיקים שנפתחו במשטרה בכל רבעון מתחילת הרבעון הראשון של 2019 עד סוף הרבעון השלישי של 2022 בפילוח לפי עיר, לכל אלף נפש בעיר. כמו כן, בקו המקווקו מיוצג שיעור התיקים שנפתחו בכל הערים המעורבות יחד.

תרשים 3: תיקים שנפתחו במשטרת ישראל בערים המעורבות מתחילת הרבעון הראשון של 2019 עד סוף הרבעון השלישי של 2022 לאלף נפש, לפי עיר

בתרשים ניכרת עלייה בשיעור התיקים לאלף נפש ברבעון השני של שנת 2021, תקופת מבצע "שומר חומות", בשלוש ערים: לוד, עכו ורמלה. בלוד עלה שיעור התיקים מכ-11 תיקים לאלף נפש ברבעון הראשון של 2019 לכ-20 תיקים לאלף נפש ברבעון השני של 2021; בעכו שיעור התיקים עלה מכ-13 ל-17 באותו פרק זמן; וברמלה - מכ-10 לכ-14. עם זאת, לרוב נדמה שלאחר הרבעון השני של 2021 שיעור התיקים לאלף נפש בערים אלו נהיה דומה לשיעורים שנרשמו לפני מבצע "שומר החומות". עוד עולה מן התרשים כי ברוב הערים המעורבות שיעור התיקים לאלף נפש נשאר דומה ואף ירד מעט בין הרבעון הראשון של 2019 לרבעון השלישי של 2022. בעכו ובמידה פחותה מכך גם בלוד - שיעורי התיקים לאלף נפש ברבעון השלישי של 2022 גבוהים משהיו ברבעון הראשון של 2019.